

Päätös eläinlääkintähuoltolain 9 §:n mukaisesta kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun laajuudesta ja lain 17 §:n mukaisista täydentävistä palveluista

10865/11.02.07.01/2025

Teknisen lautakunnan lupajaosto 20.11.2025 § 87

Valmistelija: ympäristöterveyspäällikkö Veera Varo, puh. 020 615 7914, veera.varo(at)kouvola.fi

Yhteenveto

Teknisen lautakunnan lupajaostolle esitetään määritettäväksi 1.1.2026 voimaan astuvan uuden eläinlääkintähuoltolain edellyttämällä tavalla kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun laajuus ja järjestämistapa. Lisäksi esitetään määritettäväksi muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eli täydentävien palvelujen valikoima.

Päätösehdotuksena esitetään, että järjestämisvastuu on eläinlääkintähuoltolain 8 §:n listauksen mukainen, ja että lisäksi voidaan tarjota täydentäviä palveluita, kuten kuvantamistutkimuksia ja perustasoista leikkaushoitoa rajatusti yksityisiä palveluja täydentäen. Palvelut esitetään jatkossakin järjestettävän kaupungin omana tuotantona, koska alueella ei ole riittävää yksityistä palvelutarjontaa.

Päätös turvaa alueellisen palvelujen saatavuuden, ympärivuorokautisen päivystyksen toimivuuden, riittävän henkilöresurssin viranomaistehtäviin sekä kaupungineläinlääkäreiden ammatillisen osaamisen tason ja sen ylläpidon.

Asian valmistelun tausta ja päätösvallan perusteet

Eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 9 §:n nojalla järjestäjän on määritettävä järjestämisvastuun laajuus. Muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen järjestämisestä säädetään eläinlääkintähuoltolain 17 §:ssä.

Kouvolan kaupungin hallintosäännön 27 §:n mukaan teknisen lautakunnan lupajaosto on eläinlääkintähuoltolain 3.4 §:n mukainen järjestäjän tehtävistä huolehtiva monijäseninen toimielin Kouvolan kaupungin alueella.

Nykytilanne

Kouvolan kaupungin ympäristöterveydenhuolto järjestää kunnalliset eläinlääkäripalvelut sekä elintarvikkeiden turvallisuuden ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan Kouvolan kaupungin alueella. Lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi eläinlääkintähuollossa on yksi vastaavan eläinlääkäriin, viisi kaupungineläinlääkäriä ja kaksi valvontaeläinlääkäriä virkaa sekä kaksi eläinlääkäriä avustajan

tehtävää. Viidestä kaupungineläinlääkäri virasta yksi on täytetty tällä hetkellä määräaikaista 50 % osa-aikaisuutena. Kunnallinen eläinlääkintähuolto vastaa kaikesta ympärivuorokautisesta eläinlääkäripalvelusta itse, ja tehtävät on jaettu edellä mainittujen kuuden praktikoeläinlääkäri kesken. Päivystys hoidetaan yhden eläinlääkäri toimesta kerrallaan, eikä päivystystä ole jaettu erikseen suur- ja pieneläinten välillä. Kaupungineläinlääkäreiden yhteisvastaanotto sijaitsee Kuusankoskella. Vastaanoton varusteluun kuuluu mm. röntgen, ultraääni, laboratorio- ja inhalaatioanestesia-laitteisto.

Voimassa olevan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 11 §:n mukaan kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka kunnan alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla. Lisäksi kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäripalvelua alueellaan olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina.

Nykyisessä eläinlääkintähuoltolaissa on todettu haasteita koskien kilpailuneutraalisääntelyä. Taustalla on ollut myös tarve selkeyttää julkisten eläinlääkäripalvelujen suhdetta yleishyödyllisiä palveluja (SGEI) koskeviin EU:n valtioneuvoston päätöksiin.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki ja sen vaatimukset järjestäjälle

Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) tulee voimaan 1.1.2026. Uusi laki määrittää kuntien lakisääteisen eläinlääkäripalveluiden järjestämisvastuun nyt voimassa olevaa lakia selkeämmin. Lain asettamiin velvoitteisiin eläinten hyvinvoinnin, eläintautien, merkinnän ja rekisteröinnin, sivutuotteiden sekä tuonnin ja viennin valvonnan osalta ei tule muutoksia.

Uuden eläinlääkintähuoltolain 3.4 §:n mukaan kunta, jäljempänä järjestäjä, huolehtii alueellaan eläinlääkäripalvelujen sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkäreille säädettyjen tehtävien hoidon järjestämisestä siten kuin laissa säädetään. Järjestäjän tehtävistä huolehtii lautakunta tai muu monijäseninen toimielin.

Uuden lain mukaan kunnan on järjestettävä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka määritellään lain 8 §:ssä ja 9 §:ssä. Tehtävien hoitamista varten järjestäjällä on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkäri virkoja.

Eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka turvataan tarvittavilta osin julkisen järjestämisvastuun kautta, ovat:

- 1) yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi;
- 2) kissojen ja koirien tunnistusmerkintä;
- 3) eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintauodeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat;
- 4) rokotus;
- 5) loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet;
- 6) suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen;
- 7) sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta;
- 8) lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville naudoilta, sioille, lampaille, vuohille ja poroille;
- 9) kastraatio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle;
- 10) sairaan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin;
- 11) sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus;
- 12) perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon;
- 13) synnytysapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus;
- 14) eläimen lopetus.

Eläinlääkintähuoltolain 9 §:n mukaan kunkin järjestäjän järjestämisvastuun laajuus määräytyy alueellisten tarpeiden perusteella. Järjestäjän tulee järjestää 8 §:n mukaiset palvelut ainakin elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville eläimille. Lisäksi tulee järjestää sellainen eläimen äkillisen ja vakavan sairastumisen, vahingoittumisen tai sairauden vaikeutumisen edellyttämä välitön arviointi ja hoito, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai eläimen merkittävää kärsimystä, sekä eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein (kiireellinen eläinlääkäriapu). Muut 8 §:n mukaiset palvelut kuuluvat

järjestämisvastuuseen siltä osin kuin niiden järjestäminen on tarpeen kyseisten palvelujen riittävän ja kohtuuhintaisen alueellisen saatavuuden sekä muiden järjestäjälle laissa säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi. Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut.

Eläinlääkintähuoltolain 10 §:n mukaan järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tulee olla saatavilla niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella. Eläinten pitopaikassa annettavien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla järjestäjän alueella pidettäviä kotieläimiä varten. Järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluja tulee olla saatavilla arkipäivisin ainakin virka-aikaan.

Kiireellinen eläinlääkärinapu on järjestettävä sitä tarvitsevia eläimiä varten myös virka-ajan ulkopuolella. Kiireellistä eläinlääkärinapua on annettava kaikille järjestäjän alueella oleville kotieläimille, jollei voida pitää olosuhteisiin nähden kohtuullisena, että eläin viedään saamaan eläinlääkärinapua järjestämisvastuussa olevan järjestäjän alueelle.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla palveluiden käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen. Eläinlääkäripalvelut tulee järjestää siten, että eläinlääkäri käy tarvittaessa eläinten pitopaikassa, kun palveluja tuotetaan elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville kotieläimille, hevoseläimille sekä sellaisille muille suurikokoisille kotieläimille, joita ei voida ilman merkittävää vaivaa kuljettaa eläinlääkärin vastaanotolle.

Eläinlääkäripalvelujen tarpeen arviointi ja järjestettävät eläinlääkäripalvelut

Lain toimeenpanon valmistelussa on suoritettu Kouvolan kaupungin alueen eläinlääkäripalvelujen tarpeen arviointi. Eläinlääkäripalvelujen tarpeen arviointi on kuvattu **liitteessä**. Arvioinnin perusteella on tarkoituksenmukaista järjestää jatkossakin kunnan eläinlääkintähuollon järjestämisvastuulle kuuluvat palvelut kaupungin omana tuotantona. Tuotantoeläimet huomioiden Kouvolan kaupungin alueella ei ole sellaisia yksityisiä eläinlääkäripalvelujen tarjoajia, jotka olisivat kykeneviä ja halukkaita tuottamaan kaikki järjestämisvastuun piiriin kuuluvat eläinlääkäripalvelut sopimuserusteisesti.

Kouvolan kaupungin ympäristöterveydenhuollossa 1.1.2026 alkaen järjestettävät eläinlääkäripalvelut perusteluineen on esitetty **liitteessä**. Kaikkien eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaisen luettelon eläinlääkäripalvelujen sisällyttäminen kunnan lakisääteiseen järjestämisvastuuseen on tarpeen riittävän alueellisen saatavuuden, oman palvelutuotannon kokonaisuuden ylläpitämisen sekä muiden eläinlääkintähuoltolaissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien

asianmukaisen hoidon turvaamiseksi. Kriittisin kunnan lakisääteinen tehtävä on ympärivuorokautinen päivystys, jonka toimivuus edellyttää riittäviä eläinlääkäriresursseja. Muita laissa säädettäviä tehtäviä ovat mm. valvontatehtävät ja eläintautivalmius. Lisäksi riittävän eläinlääkintähenkilöstön saamiseksi ja henkilöstön ammatillisen osaamisen turvaamiseksi on tarpeen sisällyttää palveluvalikoimaan täydentäviä eläinlääkäripalveluita.

Järjestämisvastuu kattaa eläinlääkintähuoltolain 8 §:ssä määriteltyt eläinten terveyden, hyvinvoinnin ja kansanterveyden kannalta välttämättömät palvelut, kuten kiireellisen eläinlääkäriavun kaikille eläimille sekä tuotantoeläinten terveys- ja hyvinvointipalvelut. Lisäksi täydentäviä palveluita, kuten kuvantamistutkimuksia ja perustasoista leikkaushoitoa, voidaan tarjota rajatusti yksityisiä palveluja täydentäen.

Vaikutusten ennakkoarviointi (EVA) on **oheismateriaalina**.

Lisätietoja: ympäristöterveyspäällikkö Veera Varo, puh. 020 615 7914, veera.varo(at)kouvola.fi

Vt. rakennusvalvontapäällikön ehdotus:

Kouvolan kaupungin teknisen lautakunnan lupajaosto päättää, että

1. Kouvolan kaupungin eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 9 §:n nojalla on laajuudeltaan lain 8 §:n listauksen mukainen.
2. Kouvolan kaupungin ympäristöterveydenhuolto voi järjestää eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 17 §:n mukaisia täydentäviä palveluita käytössä olevien resurssien, vastaanoton varustetason ja eläinlääkäriin perustutkinnon asettamien rajojen sisällä sekä päivystys- että virka-aikana, jos se kyseiselle potilaalle on tapauksessa tarkoituksenmukaista.

Täydentävinä palveluina voidaan tarjota:

1. Kuvantamistutkimus tilanteissa, joissa eläimen asianmukainen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi sitä edellyttävät.
2. Leikkaushoito henkeä uhkaavissa hätätilanteissa (esimerkiksi keisarinleikkaus koiralle) sekä perustasoinen leikkaushoito myös muissa kuin henkeä uhkaavissa tilanteissa.
3. Perustasoinen sairauden hoito myös muille kuin tuotantoeläimille.
4. Veri- ja virtsa-analyysit lain 8 §:n kohtaa 10 laajemmin.
5. Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito myös muille kuin tuotantoeläimille, sekä hevosten keinosiemennykset.

Päätös tulee voimaan 1.1.2026 mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta (kuntalaki 410/2015 § 143).

Tällä päätöksellä määriteltävä kunnallinen järjestämisvastuu on Euroopan komission päätöksen 2012/21/EU mukainen alueellinen SGEI-palveluvelvoite (Services of General Economic Interest).

Teknisen lautakunnan lupajaoston päätös:

Teknisen lautakunnan lupajaosto hyväksyi päätösehdotuksen.
